

Mannen bakom bilbältet

Berättelse

Nils Bohlin föddes år 1920 i Härnösand. Han studerade till ingenjör eftersom han var mycket intresserad av teknik. Först fick han arbete på Saab. Där byggde han stolar som kunde skjuta ut piloter ur flygplan vid fara. På det sättet lärde han sig mycket om hur man skyddar människor.

År 1958 började Bohlin på Volvo i Göteborg. Han blev företagets första säkerhetsingenjör. På den tiden fanns det redan bilbälten, men de var dåliga. Många bälten gick bara över magen. När en bil krockade kunde bältet skada föraren. Därför ville Bohlin hitta en bättre lösning.

Han kom på en smart idé. Bältet skulle gå över bröstet och över höften samtidigt. Det skulle också gå att späanna fast med bara en hand. Den här idén kallas trepunktsbälte, eftersom bältet sitter fast i tre punkter. Bältet höll hela kroppen på plats, och därför blev skadorna mindre vid en krock.

Redan 1959 fanns trepunktsbältet i Volvos bilar. Det var första gången i världen. Sedan gjorde Volvo något ovanligt. Företaget lät alla andra biltillverkare använda uppfinningen gratis. Volvo kunde ha tjänat mycket pengar, men företaget tyckte att säkerhet var viktigare.

I dag finns trepunktsbältet i nästan alla bilar i hela världen. Man tror att uppfinningen har räddat mer än en miljon liv. Nils Bohlin fick många priser för sitt arbete. Han dog år 2002, men hans bälte använder vi fortfarande varje dag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ingenjör	person som bygger maskiner och teknik
pilot	person som kör ett flygplan
skydda	göra så att någon inte blir skadad
säkerhetsingenjör	ingenjör som arbetar med säkerhet
krocka	när en bil slår ihop med något
skada	göra så att någon blir sjuk eller får ont
spänna fast	sätta fast hårt
trepunktsbälte	bälte som sitter fast i tre punkter
uppfinning	något nytt som någon hittar på
gratis	utan att betala pengar

Läsförståelsefrågor

1. Vad studerade Nils Bohlin till?
 1. Pilot
 2. Ingenjör
 3. Läkare
2. Vad byggde Bohlin när han arbetade på Saab?
 1. Stolar som skjuter ut piloter ur flygplan
 2. Motorer till bilar
 3. Bilbälten
3. Varför var de gamla bilbältena dåliga?
 1. De var för dyra
 2. De gick ofta bara över magen och kunde skada föraren
 3. De gick inte att tillverka
4. Vad gör trepunktsbältet bättre än de gamla bältena?
 1. Det håller hela kroppen på plats
 2. Det är billigare att köpa
 3. Det går snabbare att ta av
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Trepunktsbältet fanns i Volvos bilar redan 1959.
 2. Volvo lät andra företag betala mycket pengar för uppfinningen.
 3. Nils Bohlin hade barn.
6. Varför lät Volvo andra biltillverkare använda bältet gratis?
7. Hur många liv tror man att bältet har räddat?
8. Varför var Bohlins arbete på Saab bra för honom när han skulle uppfinna bältet?

Facit

1. 1. Ingenjör
2. 1. Stolar som skjuter ut piloter ur flygplan
3. 1. De gick ofta bara över magen och kunde skada föraren
4. 1. Det håller hela kroppen på plats
5. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. Exempel på svar: Volvo tyckte att säkerhet var viktigare än att tjäna pengar.
7. Exempel på svar: Man tror att bältet har räddat mer än en miljon liv.
8. Exempel på svar: På Saab lärde han sig hur man skyddar människor, och den kunskapen använde han när han byggde bältet.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för samtal om uppfinningar och säkerhet i vardagen. Tema: hur en smart idé kan hjälpa många människor.

Diskussionsfrågor

- Använder du alltid bältet i bilen? Varför, eller varför inte?
- Vilken uppfinning tycker du är viktigast i ditt liv?
- Volvo gav bort sin uppfinning gratis. Var det ett bra beslut, tycker du?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en sak som gör dig trygg i trafiken.

Källor och faktagranskning

- Nils Bohlin - Wikipedia (en): https://en.wikipedia.org/wiki/Nils_Bohlin
- Företagskällan - Nils Bohlin: <https://foretagskallan.se/nils-bohlin/>
- Volvo Cars Media - Trepunktsbältet: <https://www.media.volvocars.com/se/sv-se/media/pressreleases/18405>
- Lemelson-MIT Program - Nils Bohlin: <https://lemelson.mit.edu/resources/nils-bohlin>
- Automotive Hall of Fame - Nils Bohlin: <https://automotivehalloffame.org/honoree/nils-bohlin/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Nils Bohlin föddes 17 juli 1920 i Härnösand och dog 26 september 2002 (i Ramfall, Ydre kommun, enligt Wikipedia). Han var maskiningenjör och arbetade på Saab med katapultstolar innan han 1958 anställdes som Volvos första säkerhetsingenjör. Han uppfann trepunktsbältet, som blev standard i Volvos bilar 1959 (modellerna Amazon/PV544). Volvo lät andra biltillverkare använda uppfinningen utan kostnad. Bältet uppskattas ha räddat mer än en miljon liv. Osäkerhet: exakt antal räddade liv är en uppskattning som varierar mellan källor; året då patentet öppnades anges på olika sätt (1959-1968) - texterna säger därför bara att uppfinningen gjordes fri utan att låsa ett exakt årtal. Bild: ingen fritt licensierad bild av Nils Bohlin kunde verifieras på Wikimedia Commons. Bilden är därför representativ (ej porträtt): en Volvo PV544 (modellår 1960), den bilmodell som tillsammans med Amazon först fick Bohlins trepunktsbälte som standard 1959. Källa: File:1960 Volvo P544.JPG på Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1960_Volvo_P544.JPG), foto av AlfvanBeem, licens CC0 1.0 (Public Domain). Förslag: kontakta Volvo Cars pressbildarkiv för ett licensierat porträtt om sådant önskas i framtiden.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.